

Przemysław Żurawlew, Andrzej Melke

KÓZKOWATE (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE) POWIATU PLESZEWSKIEGO (NIZINA WIELKOPOLSKO-KUJAWSKA)

The longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) of Pleszew District (Wielkopolska-Kujawy Lowland)

ABSTRAKT: W pracy przedstawiono wyniki wieloletnich obserwacji chrząszczy z rodziny kózkowatych (Cerambycidae) na obszarze powiatu pleszewskiego (Wielkopolska). W latach 1979–2018 stwierdzono tu występowanie 80 gatunków, co stanowi 41% krajowej fauny tej rodziny. Z tej liczby 44 gatunki to chrząszcze rzadkie i lokalne – wykazano je na terenie badań zaledwie na 1–5 stanowiskach. Najbardziej rozpowszechnione były: *Prionus coriarius*, *Pseudovadonia livida*, *Stictoleptura rubra*, *Leptura quadrifasciata*, *Stenurella bifasciata*, *S. melanura*, *Spondylis buprestoides* i *Agapanthia villosviridescens*. Zanotowano dwa gatunki figurujące na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce”: *Pedostrangalia revestita* i *Cerambyx cerdo*. Dominowały gatunki o zasięgu palearktycznym i eurokaukaskim.

SŁOWA KLUCZOWE: chrząszcze, kózkowate, Nizina Wielkopolska-Kujawska, powiat pleszewski

ABSTRACT: The article provides the results of research on the longhorn beetles (Cerambycidae), conducted for many years in Pleszew District (Wielkopolska). In 1979–2018 80 species were recorded, which amounts to 41% of the taxa from this family found in Poland. As many as 44 species are rare and local, as they were noted only from 1–5 sites. The most widely spread were: *Prionus coriarius*, *Pseudovadonia livida*, *Stictoleptura rubra*, *Leptura quadrifasciata*, *Stenurella bifasciata*, *S. melanura*, *Spondylis buprestoides* and *Agapanthia villosviridescens*. Two species from the Red list of threatened animals in Poland were found: *Pedostrangalia revestita* and *Cerambyx cerdo*. The species with Palearctic and Euro-Caucasian distribution were dominating.

KEY WORDS: Coleoptera, Cerambycidae, Wielkopolska-Kujawy Lowland, Pleszew District

Wstęp

Kózkowate (Cerambycidae) należą do najlepiej poznanych chrząszczy w Polsce (Burakowski et al. 1990, Zieliński 2002). Stopień wiedzy o ich rozmieszczeniu w poszczególnych rejonach kraju jest jednak bardzo nierównomierny. Najlepiej rozpoznano środkową i wschodnią część Polski, gdzie podsumowano wiedzę o tych chrząszczach m.in. dla: terenów na wschód od Wisły (Gutowski 1995), Mazowsza (Burakowski i Nowakow-

ski 1981, Górski i Tatur-Dytkowski 2015), Roztocza, Wyżyny Lubelskiej i Podlasia (Gutowski 1992, Gutowski et al. 1999). Obszerne materiały zgromadzone również dla: okolic Łodzi (Śliwiński 1961), Pienińskiego Parku Narodowego (Strojny 1968), Puszczy Niepołomickiej (Starzyk 1979), Beskidu Sądeckiego (Łuszczak i Starzyk 1982), Puszczy Białowieńskiej (Gutowski 1984a), Babiogórskiego Parku Narodowego (Starzyk i Szafraniec 1989), Ojcowskiego Parku Narodowego (Gutowski 1990), Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego

(Michalcewicz 2010), Gór Świętokrzyskich (Śliwiński i Nowakowski 1990, Bidas 2002, Kozak 2010), Górczańskiego Parku Narodowego (Starzyk et al. 1992), Beskidu Niskiego (Kubisz i Hilszczański 1992, Olbrycht i Szewkienicz 2013), Puszczy Pilickiej (Kurza-wa 2002), okolic Rzeszowa (Olbrycht 2004), Puszczy Kozienickiej (Miłkowski 2004), Warszawy (Górski 2005, Górski i Tatur-Dyt-kowski 2017), okolic Łañcuta (Olbrycht et al. 2006), Puszczy Romnickiej (Gutowski et al. 2011), Poleskiego Parku Narodowego (Gu-towski et al. 2012), Bieszczadów (Gutowski 1995, Kurzawa et al. 2012) i Pogórza Bukow-skiego (Olbrycht 2014).

Z kolei opracowania dotyczące zachod-niej części kraju są mniej liczne. Bardziej szczegółowe podsumowania dotyczą Wroc-ławia (Strojny 1974, Szczepański et al. 2017), Wielkopolskiego Parku Narodowego (Gu-towski 1984), rejonu Dziewiczej Góry (To-malak 1984), Puszczy Bukowej (Gutowski 1993), Ziemi Lubuskiej (Najbar 1998, Zieliń-ski 2003), Drawieńskiego Parku Narodowego (Zieliński 2001), Parku Narodowego Bory Tucholskie (Zieliński 2003), Żerkowsko-Cze-szewskiego Parku Krajobrazowego (Zieliński 2003), Lasów Mirachowskich (Zieliński 1999, 2004), rezerwatu Bielinek (Gutowski 2006), okolic Jeziora Maltańskiego (Przewoźny 2007), Dąbrów Krotoszyńskich (Hilszczań-ski i Plewa 2009), Parku Krajobrazowego im. Gen. D. Chłapowskiego (Hofmański i Karg 2011) i Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego (Ruta et al. 2016).

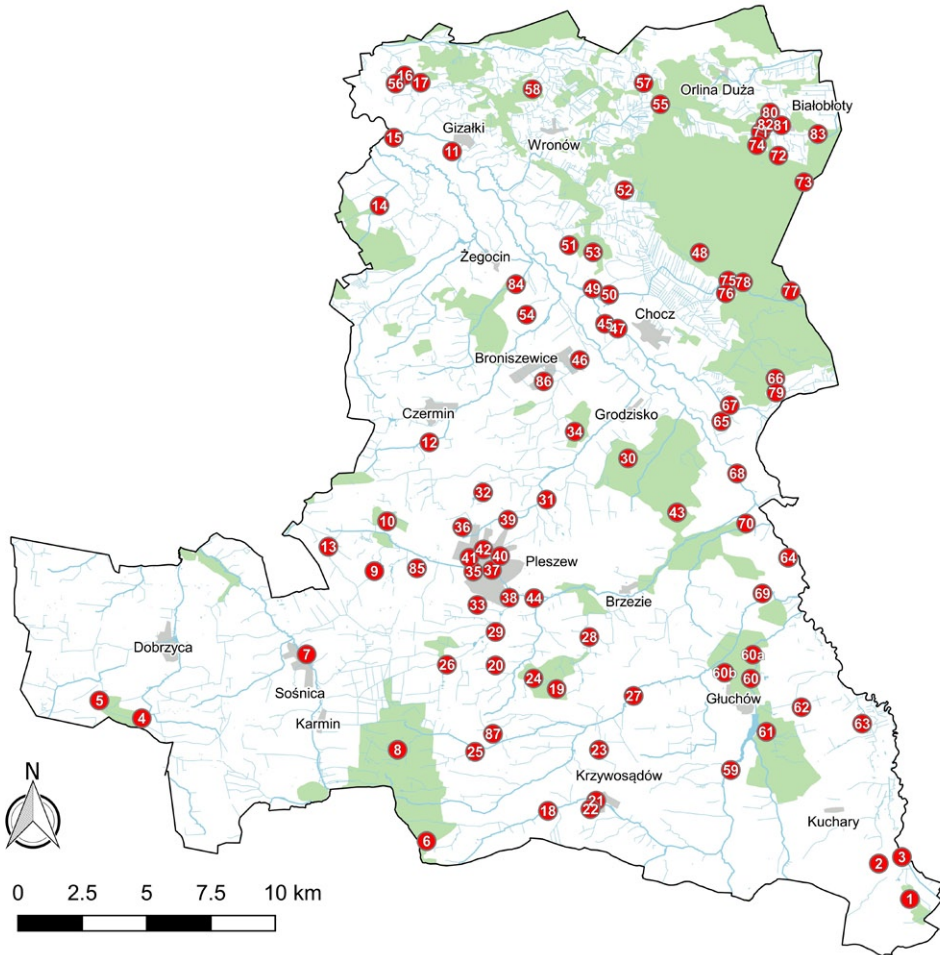
Celem pracy jest zestawienie i podsumo-wanie materiałów o kózkowatych gromadzo-nych przez 40 lat dla położonego w Wielko-polsce powiatu pleszewskiego. Z obszaru tego znanych było dotąd niewiele, z reguły ogólnikowych informacji o tych chrząszczach (Gutowski i Hilszczański 1997, Pakalski et al. 2005, Wilzak i Żurawlew 2008, Gutowski et al. 2010, Sukovata et al. 2012, Żurawlew 2014, Kiczynska et al. 2015).

Teren badań

Materiały zgromadzono na obszarze po-wiatu pleszewskiego (713,07 km²), który zlo-kalizowany jest w południowo-wschodniej części Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. Do-minują tu użytki rolne, które zajmują obec-nie około 75% jego powierzchni. Krajobraz obszaru ukształtowało zlodowacenie śródko-wopolskie. Fizjograficznie teren ten należy do regionu Niziny Południowowielkopolskiej, leżąc na pograniczu dwóch mezoregionów: Wysoczyzny Kaliskiej i Równiny Rychwał-skiej, których granicę wyznacza dolina rzeki Proсны (Kondracki 2000). W rejonie Tacza-nowa, Gołuchowa, Piekarzewa i Izbiczna znajdują się rozległe kompleksy leśne z do-minującym dębem szypułkowym *Quercus robur* L., natomiast koło Bogusławic, Grodzi-ska, Zawidowic oraz na terenie gmin Gizalki i Chocz rozległe bory sosnowe. Na obszarze powiatu istnieje 49 parków podworskich i założeń parkowych, w których w wielu miej-scach zachowały się stare drzewa. Nieliczne obszary łąk i turzycowisk występują głównie w dolinach Proсны, Lutyni i Neru (Anders et al. 1999, Żurawlew 2014, dane Starostwa Po-wiatowego w Pleszewie).

Materiał i metody

Badania faunistyczne nad kózkowatymi prowadzono z różną intensyfikacją na całym obszarze powiatu w latach 1979-2018. Owady chwymano siatką entomologiczną, na upatrzonego, czerpakując roślinność zielną, otrząsając krzewy i gałęzie drzew. Niektóre gatunki pozyskano poprzez hodowlę, a tak-że stosując pułapki Barbera i pułapki Moerickiego. Z terenu badań zebrano łącznie około 650 osobników, które znajdują się w zbiorach autorów. Dokonano dodatkowo około 1000 obserwacji imagines tych owadów, w wielu przypadkach dokumentując je fotograficz-nie (używano głównie aparatów: Panaso-nic DMC-FZ18, Panasonic DMC-FZ200 i Nikon Coolpix P80). Wszystkich oznaczeń dokonali autorzy. Poniżej zastosowano nastę-pujące skróty: RC (Robert Czajczyński), WF

Ryc. 1. Rozmieszczenie badanych stanowisk kózkowatych (Cerambycidae) w powiecie pleszewskim w latach 1979-2018.

Fig. 1. Distribution of longhorn beetles (Cerambycidae) sampling sites in Pleszew District in 1979-2018.

(Waldemar Fluder), HG (Henryka Guźniczka), WK (Wiktor Kroker), GM (Grzegorz Markiewicz), EM (Eugeniusz Markiewicz), AM (Andrzej Melke), PK (Paweł Kostuj), PP (Piotr Paluszkiwicz) i PŻ (Przemysław Żurawlew). Systematykę i nazewnictwo oparto na opracowaniu Slámy (2006), natomiast przypisane elementy zoogeograficzne gatun-

ków podano za Gutowskim (1995). W pracy użyto następujących skrótów i określeń łacińskich: ex., exx. – osobnik, osobniki, leg. (legit) – zebrany przez, in copula – kopulujące osobniki, et – i.

Wykaz stanowisk. Podano odpowiednio: numer (zgodny z ryc. 1 i tab. 1), miejscowość, kod UTM, makrosiedlisko.

- 1) Kościelna Wieś (BC94), zróżnicowany las mieszany i aleje drzew liściastych; 2) Kościelna Wieś (BC94), łąki i zakrzewienia na skraju doliny Proсны; 3) Kościelna Wieś (BC94), pasy drzew i krzewów w dolinie Proсны; 4) Izbiczo (XT74), las mieszany; 5) Polskie Olendry (XT74), skraj lasu mieszanego; 6) Bronów (XT84), południowy fragment uroczyska Taczanów; 7) Sośnica (XT84), zadrzewienia przykościelne; 8) Taczanów (XT84), północna i południowo-wschodnia część uroczyska Taczanów; 9) Kowalew (XT85), zadrzewienia nad gliniankami; 10) Piekarzew (XT85), zrąb otoczony borem sosnowym; 11) Nowa Wieś, gm. Gizałki (XT85), nieużytki nad stawem; 12) Skrzypnia (XT85), zadrzewienia wśród łąk; 13) Suchorzew (XT85), zadrzewienia nad stawami; 14) Grab (XT86), skraj parku podworskiego; 15) Grab (dawniej Robaków) (XT86), zadrzewienia nad rzecznymi; 16) Tomice (XT87), zadrzewienia i łąka przy stawach; 17) Tomice (XT87), bór sosnowy; 18) Borucin (XT94), zadrzewienia śródpolne; 19) Cieśle (XT94), las mieszany; 20) Dobra Nadzieja (XT94), nieużytki i lasy sosnowe przy zabudowie; 21) Krzywosądów (XT94), zadrzewienia śródpolne i zabudowa; 22) Krzywosądów (XT94), zarastająca żwirownia; 23) Kuczków (XT94), zadrzewienia śródpolne; 24) Ludwina (XT94), las mieszany; 25) Sowina (XT94), zadrzewienia śródpolne; 26) Taczanów (XT94), park podworski; 27) Wszółów (XT94), zadrzewienia śródpolne; 28) Chorzew (XT95), zadrzewienia śródpolne; 29) Folusz (XT95), zadrzewienia; 30) Grodzisko (XT95), las mieszany; 31) Lenartowice (XT95), nieużytki i zadrzewienia nad gliniankami; 32) Marszew (XT95), park podworski; 33) Nowa Wieś, gm. Pleszew (XT95), nieużytki i zadrzewienia nad glinianką; 34) Pardelak (XT95), bór sosnowy; 35) Pleszew (XT95), dolina Neru przy ul. Lipowej; 36) Pleszew (XT95), ogrody działkowe przy ul. Bałtyckiej; 37) Pleszew (XT95), park miejski; 38) Pleszew (XT95), park Planty; 39) Pleszew (XT95), zabudowa i nieużytki przy ul. Prokopowskiej; 40) Pleszew (XT95), zabudowa przy ul. Kaliskiej; 41) Pleszew (XT95), zabudowa przy ul. Osiedlowej; 42) Pleszew (XT95), zabudowa przy ul. Poznańskiej; 43) Zawady (XT95), las mieszany; 44) Zielona Łąka (XT95), łąki w dolinie Neru; 45) Broniszewice (XT96), ols nad starorzeczem; 46) Broniszewice (XT96), łąki nad stawem; 47) Chocz (XT96), zadrzewienia nad rzecznymi; 48) Józefów (XT96), śródleśna polana; 49) Kwileń (XT96), nieużytki, przydomowy ogród i zadrzewienia nad rzecznymi; 50) Kwileń (XT96), zadrzewienia nad gliniankami; 51) Niniew (XT96), żwirownia na skraju doliny Proсны; 52) Nowa Kaźmierka (XT96), nieużytki nad stawem; 53) Stara Kaźmierka (XT96), bór i młodnik sosnowy; 54) Żbiki (XT96), kwietny ogród, krzewy i zabudowania pośród pól; 55) Kolonia Obory (XT97), polana śródleśna; 56) Szymanowice (XT97), zadrzewienia nad stawami; 57) Świerczyna (XT97), skraj boru sosnowego; 58) Wierzchy (XT97), skraj lasu mieszanego; 59) Czerminek (YT04), zadrzewienia śródpolne; 60) Gołuchów (YT04), część południowa parku-arboretum i teren zagrody żubrów wraz z otoczeniem; 60a) Gołuchów (YT05), część północna parku-arboretum; 60b) Gołuchów (YT04), południowo-zachodnia część uroczyska Gołuchów; 61) Gołuchów (YT04), las mieszany na południe od drogi Kalisz-Pleszew i skraj tego lasu nad zbiornikiem zaporowym; 62) Jedlec (YT04), park podworski; 63) Macew (YT04), las mieszany porastający krawędź doliny Proсны; 64) Bogusław (YT05), zadrzewienia nad rzecznymi; 65) Kuźnia (YT05), zadrzewienia przy zabudowaniach; 66) Nowolipsk (YT05), skraj lasu sosnowego; 67) Piła (YT05), las mieszany, nieużytki i zadrzewienia przy zabudowie; 68) Rokutów (YT05), zadrzewienia nad rzecznymi; 69) Tursko (YT05), zarastająca żwirownia; 70) Turowy (YT05), żwirownia; 71) Białobłoty/Garncarski Kąt (YT06), bór sosnowy; 72) Białobłoty/Garncarski Kąt (YT06), skraj torfowiska; 73) Białobłoty/Garncarski Kąt (YT06), skraj torfowiska; 74) Białobłoty (YT06), skraj lasu mieszanego przy torfowisku; 75) Józefów (YT06), bór sosnowy; 76) Józefów (YT06), skraj lasu mieszanego; 77) Józefów (YT06), skraj torfowiska; 78) Józefów (YT06), skraj torfowiska; 79) Nowolipsk (YT06), łąki na skraju lasu mieszanego; 80) Białobłoty (YT07), bór sosnowy; 81) Białobłoty (YT07), zabudowania i nieużytki; 82)

Białobłoty (YT07), łąka na skraju boru sosnowego; **83**) Dziewiń Duży (YT07), skraj torfowiska; **84**) Żegocin (XT96), las mieszany; **85**) Kowalew (XT85), zabudowania;

86) Broniszewice, szkółka drzew liściastych przy parku podworskim; **87**) Sowina Błotna (XT94), stary drewniany budynek.

Wyniki

Tab. 1. Kózkowate (Cerambycidae) wykazane w powiecie pleszewskim w latach 1979–2018 na poszczególnych stanowiskach.

Tab. 1. Longhorn beetles (Cerambycidae) recorded in Pleszew District in 1979-2018.

Lp. / No.	Gatunek / Species	Nr stanowiska / Site number
1.	<i>Prionus coriarius</i> (Linnaeus, 1758)	1, 8, 10, 17, 20, 21, 29, 32, 43, 49, 53, 54, 55, 60, 60a, 61, 63, 67, 80, 84
2	<i>Oxymirus cursor</i> (Linnaeus, 1758)	8
3.	<i>Rhamnusium bicolor</i> (Schrank, 1781)	1, 54, 60
4.	<i>Rhagium inquisitor</i> (Linnaeus, 1758)	1, 8, 30, 54, 60, 60a, 60b, 61, 63, 67, 75, 84
5.	<i>Rhagium sycophanta</i> (Schrank, 1781)	8
6.	<i>Rhagium mordax</i> (DeGeer, 1775)	1, 6, 8, 60, 60a, 60b, 61, 63, 67, 75, 84, 86
7.	<i>Dinoptera collaris</i> (Linnaeus, 1758)	2, 49
8.	<i>Cortodera humeralis</i> (Schaller, 1783)	6, 8, 38, 54, 60, 60a, 61, 84
9.	<i>Cortodera femorata</i> (Fabricius, 1787)	60, 61, 84
10.	<i>Grammoptera abdominalis</i> (Stephens, 1831)	6, 61
11.	<i>Grammoptera ruficornis</i> (Fabricius, 1781)	1, 2, 3, 6, 22, 26, 39, 53, 59, 60, 60a, 60b, 61, 62, 63, 84
12.	<i>Grammoptera ustulata</i> (Schaller, 1783)	61
13.	<i>Alosterna tabacicolor</i> (DeGeer, 1775)	1, 2, 3, 26, 60, 60a, 61, 69, 84
14.	<i>Anoplodera rufipes</i> (Schaller, 1783)	8, 60, 61, 67
15.	<i>Anoplodera sexguttata</i> (Fabricius, 1775)	3, 6, 8, 60, 61
16.	<i>Pseudovadonia livida</i> (Fabricius 1777)	1, 2, 3, 8, 9, 13, 16, 20, 23, 27, 28, 30, 31, 33, 45, 49, 50, 51, 53, 54, 60, 60a, 61, 67, 69, 75, 76, 78, 79, 81, 82, 84
17.	<i>Paracorymbia maculicornis</i> (DeGeer, 1775)	2, 3, 8, 30, 41, 43, 53, 57, 60, 60a, 61, 63, 76
18.	<i>Stictoleptura scutellata</i> (Fabricius, 1781)	6, 8, 60a
19.	<i>Stictoleptura rubra</i> (Linnaeus, 1758)	1, 4, 6, 8, 10, 12, 23, 30, 34, 40, 48, 50, 53, 54, 60, 60a, 61, 63, 67, 75, 77, 83
20.	<i>Anastrangalia sanguinolenta</i> (Linnaeus, 1761)	63
21.	<i>Strangalia attenuata</i> (Linnaeus, 1758)	30, 49, 51, 53, 57
22.	<i>Pedostrangalia revestita</i> (Linnaeus, 1767)	60
23.	<i>Leptura quadrifasciata</i> (Linnaeus, 1758)	1, 3, 6, 8, 18, 19, 23, 24, 30, 31, 43, 49, 54, 60, 60a, 61, 62, 63, 67, 73, 76
24.	<i>Leptura aethiops</i> (Poda, 1761)	1, 3, 8, 60, 61, 84
25.	<i>Rutpela maculata</i> (Poda, 1761)	60
26.	<i>Stenurella bifasciata</i> (Müller, 1776)	2, 20, 23, 31, 34, 43, 44, 50, 53, 54, 55, 57, 61, 67, 68, 69, 81, 82

27.	<i>Stenurella melanura</i> (Linnaeus, 1758)	1, 2, 3, 5, 8, 19, 20, 22, 23, 24, 30, 31, 33, 36, 39, 43, 45, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 57, 60, 60a, 61, 62, 63, 67, 68, 69, 74, 76, 78, 79, 81, 82, 84
28.	<i>Stenurella nigra</i> (Linnaeus, 1758)	1, 2, 3, 8, 15, 19, 23, 28, 30, 54, 60, 60a, 61, 67
29.	<i>Necydalis major</i> (Linnaeus, 1758)	60a
30.	<i>Spondylis buprestoides</i> (Linnaeus, 1758)	8, 20, 23, 30, 34, 43, 49, 54, 60, 60a, 60b, 61, 65, 67, 73, 75, 81, 84
31.	<i>Asemum striatum</i> (Linnaeus, 1758)	60, 60a, 61
32.	<i>Arhopalus rusticus</i> (Linnaeus, 1758)	8, 30, 60, 61, 67, 84
33.	<i>Tetropium castaneum</i> (Linnaeus, 1758)	8, 60a, 61
34.	<i>Tetropium gabrieli</i> (J. Weise, 1905)	1, 61
35.	<i>Tetropium fuscum</i> (Fabricius, 1787)	43, 60, 60a, 61
36.	<i>Obrium brunneum</i> (Fabricius, 1793)	3, 6, 61
37.	<i>Molorchus minor</i> (Linnaeus, 1758)	6, 8, 49, 60, 60a, 61, 63, 67
38.	<i>Molorchus umbellatarum</i> (Schreber, 1759)	6, 59, 60
39.	<i>Cerambyx cerdo</i> Linnaeus, 1758	7
40.	<i>Aromia moschata</i> (Linnaeus, 1758)	3, 5, 32, 36, 49, 50, 58, 60, 63, 65, 67
41.	<i>Hylotrupes bajulus</i> (Linnaeus, 1758)	20, 21, 39, 40, 54, 60, 61, 62, 67, 81, 87
42.	<i>Ropalopus femoratus</i> (Linnaeus, 1758)	60
43.	<i>Callidium violaceum</i> (Linnaeus, 1758)	29, 43, 49, 54, 60, 61, 62
44.	<i>Callidium aeneum</i> (Degeer, 1775)	60b
45.	<i>Pyrrhidium sanguineum</i> (Linnaeus, 1758)	8, 20, 39, 41, 49, 54, 60, 61
46.	<i>Phymatodes testaceus</i> (Linnaeus, 1758)	20, 39, 41, 49, 60, 61, 67
47.	<i>Phymatodes pusillus</i> (Fabricius, 1787)	61
48.	<i>Phymatodes alni</i> (Linnaeus, 1767)	1, 3, 6, 8, 39, 54, 60, 60a, 60b, 61, 62, 84
49.	<i>Plagionotus arcuatus</i> (Linnaeus, 1758)	6, 8, 42, 54, 60, 60a, 61, 67
50.	<i>Plagionotus detritus</i> (Linnaeus, 1758)	8, 19, 60, 60a, 61
51.	<i>Xylotrechus antilope</i> (Schönherr, 1817)	8, 60, 60a, 61
52.	<i>Clytus arietis</i> (Linnaeus, 1758)	1, 3, 6, 8, 20, 30, 37, 39, 49, 54, 59, 60, 60a, 61, 67
53.	<i>Chlorophorus herbstii</i> (Brahm, 1790)	67
54.	<i>Chlorophorus varius</i> (Müller, 1766)	16, 49, 50, 52, 54, 67, 76, 81
55.	<i>Anaglyptus mysticus</i> (Linnaeus, 1758)	6, 60, 60a, 67
56.	<i>Mesosa curculionoides</i> (Linnaeus, 1761)	8, 61
57.	<i>Mesosa nebulosa</i> (Fabricius, 1781)	61
58.	<i>Monochamus galloprovincialis</i> (Olivier, 1795)	1, 43, 60, 60a, 61, 66, 67, 71, 75, 81, 85
59.	<i>Acanthocinus aedilis</i> (Linnaeus, 1758)	1, 14, 49, 54, 60, 61, 67, 75
60.	<i>Leipus linnei</i> (Wallin, Nylander i Kvamme, 2009)	1, 3, 20, 23, 43, 54, 60, 60a, 61, 63, 67
61.	<i>Exocentrus lusitanus</i> (Linnaeus, 1767)	1, 6, 37, 41, 54, 60, 86
62.	<i>Exocentrus punctipennis</i> (Mulsant et Guillebeau, 1856)	62
63.	<i>Oplosia cinerea</i> (Mulsant, 1839)	6, 76
64.	<i>Pogonocherus fasciculatus</i> (DeGeer, 1775)	8, 57, 60, 61, 66
65.	<i>Pogonocherus hispidulus</i> (Piller, 1783)	1, 2, 6, 60, 60a, 61, 63
66.	<i>Pogonocherus hispidus</i> (Linnaeus, 1758)	1, 3, 6, 20, 22, 39, 49, 53, 54, 60, 60a, 61, 67

67.	<i>Anaesthetis testacea</i> (Fabricius, 1781)	39, 60a
68.	<i>Saperda scalaris</i> (Linnaeus, 1758)	8, 60, 60a, 61
69.	<i>Saperda perforata</i> (Pallas, 1773)	60
70.	<i>Saperda populnea</i> (Linnaeus, 1758)	1, 3, 60, 61, 67, 69
71.	<i>Saperda carcharias</i> (Linnaeus, 1758)	36, 61, 67
72.	<i>Menesia bipunctata</i> (Zoubkoff, 1829)	8, 60, 61, 72, 84
73.	<i>Tetrops praeustus</i> (Linnaeus, 1758)	1, 2, 3, 6, 12, 22, 39, 49, 57, 59, 60, 60a, 61, 67
74.	<i>Tetrops starkii</i> Chevrolat, 1859	1, 60a
75.	<i>Oberea oculata</i> (Linnaeus, 1758)	3, 22, 28, 35, 38, 47, 60, 60a, 61, 67, 69, 78
76.	<i>Oberea linearis</i> (Linnaeus, 1761)	60a, 61
77.	<i>Oberea erythrocephala</i> (Schrank, 1776)	69
78.	<i>Phytoecia cylindrica</i> (Linnaeus, 1758)	69
79.	<i>Phytoecia virgula</i> (Charpentier, 1825)	54
80.	<i>Agapanthia villosoviridescens</i> (DeGeer, 1775)	1, 2, 3, 8, 15, 16, 21, 22, 23, 25, 28, 30, 36, 39, 43, 44, 59, 60, 60a, 61, 63, 64, 67, 69

Przegląd wybranych gatunków

Oxymirus cursor (Linnaeus, 1758)

8) V 1993, 1 ex. na składzie dłużyc drewna iglastego (leg. AM).

Gatunek eurokaukaski. Związany z borami, lasami mieszanymi i liściastymi. Larwy żerują w podlegającym rozkładowi drewnie świerków *Picea* sp., także innych drzew iglastych i liściastych (Gutowski 1984a, Zieliński 2004). Rzadko spotykany na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (Burakowski et al. 1990). Był zaobserwowany również w pobliskim leśnictwie Miłowiec w pow. krotoszyńskim (A. Melke, dane niepubl.).

Rhamnusium bicolor (Schrank, 1781)

1) VI 2009, 1 ex. na uschniętym klonie polnym *Acer campestre* L. przy drodze leśnej. W okolicy obserwacji stwierdzono kilkanaście świeżych otworów wylotowych imagines, przeważnie na martwicach po ściętych konarach (leg. AM); **54)** 20 I 2015, 1 ex. zaszuszony pomiędzy płytami z eternitu (leg. PZ); **60)** W VI pomiędzy latami 1990 a 1995, kilka otworów wylotowych imagines na martwicach kasztanowców *Aesculus hippocastanum* L. (leg. AM).

Gatunek europejski. Zasiadla dziuple w starych drzewach liściastych różnych gatunków (Burakowski et al. 1990).

Rhagium sycophanta (Schrank, 1781)

8) 21 V 2012, 1 ex. na pniaku dębu *Quercus* sp. w świetlistej dąbrowie (leg. PK).

Gatunek palearktyczny. Związany głównie ze świetlistymi dąbrowami, znany z pojedynczych stanowisk prawie z całej Polski (Burakowski et al. 1990).

Cortodera humeralis (Schaller, 1783)

6) 23 V 1982, 1 ex. odłowiony w czerpak (leg. AM); **8)** 25 V 2007, 1 ex., 17 V 2009, 2 exx. na liściu pokrzywy *Urtica dioica* L., 19 V 2010, 1 ex. na liściu pokrzywy (leg. PK et PP); **38)** 10 V 2007, 1 ex. (leg. WF); **54)** 25 V 2017, 1 ex. na ścianie budynku (leg. PZ); **60)** W V pomiędzy latami 1983 a 2014, odłowiono łącznie kilka exx. przeważnie w czerpak z dolnych gałęzi dębowych w okresie kwitnienia (leg. AM); **60a)** V i VI w latach 1982–2012, kilkanaście exx. Dość liczny gatunek we wschodniej stronie lasu od strony Kuchar i w uprawach dębowych w oddziałach północno-zachodnich (leg. AM); **61)** 18 V 2012, 1 ex. na pniu dębu (leg. PK); **84)** 22 V 2017, 1 ex. w pułapce Barbera (leg. PZ).

Gatunek południowoeuropejski. Ekologicznie związany z drzewami liściastymi (Burakowski et al. 1990).

Cortodera femorata (Fabricius, 1787)

60) 12 V 1990, 2 exx. in copula na pniu sosny *Pinus sylvestris* L., 22 V 2000, 1 ex. od-

Fot. 1. *Prionus coriarius*, Taczanów, 24 VII 2007 (fot. P. Paluszkiewicz).

Photo 1 *Prionus coriarius*, Taczanów, 24 VII 2007 (photo by P. Paluszkiewicz).

Fot. 4. *Spondylis buprestoides*, Kuczków, 16 VII 2011 (fot. P. Kostuj).

Photo 4. *Spondylis buprestoides*, Kuczków, 16 VII 2011 (photo by P. Kostuj).

Fot. 2. *Rhagium sycophanta*, Taczanów, 21 V 2012 (fot. P. Kostuj).

Photo 2. *Rhagium sycophanta*, Taczanów, 21 V 2012 (photo by P. Kostuj).

Fot. 5. *Anoplodera sexguttata*, Gołuchów, 11 VI 2011 (fot. P. Kostuj).

Photo 5. *Anoplodera sexguttata*, Gołuchów, 11 VI 2011 (photo by P. Kostuj).

Fot. 3. *Anoplodera rufipes*, Taczanów, 20 VI 2010 (fot. P. Kostuj).

Photo 3. *Anoplodera rufipes*, Taczanów, 20 VI 2010 (photo by P. Kostuj).

Fot. 6. *Aromia moschata*, Pleszew, 22 VI 2012 (fot. P. Kostuj).

Photo 6. *Aromia moschata*, Pleszew, 22 VI 2012 (photo by P. Kostuj).

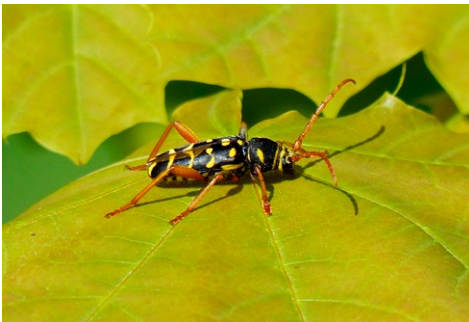
Fot. 7. *Paracorymbia maculicornis*, Grodzisko, 8 VI 2009 (fot. P. Kostuj).

Photo 7. *Paracorymbia maculicornis*, Grodzisko, 8 VI 2009 (photo by P. Kostuj).

Fot. 10. *Monochamus galloprovincialis*, Józefów, 10 VI 2012 (fot. P. Kostuj).

Photo 10. *Monochamus galloprovincialis*, Józefów, 10 VI 2012 (photo by P. Kostuj).

Fot. 8. *Plagionotus arcuatus*, Piła, 4 V 2018 (fot. E. Markiewicz).

Photo 8. *Plagionotus arcuatus*, Piła, 4 V 2018 (photo by E. Markiewicz).

Fot. 11. *Acanthocinus aedilis*, Józefów, 28 V 2011 (fot. P. Kostuj).

Photo 11. *Acanthocinus aedilis*, Józefów, 28 V 2011 (photo by P. Kostuj).

Fot. 9. *Mesosa curculionoides*, Taczanów, 15 X 2008 (fot. P. Kostuj).

Photo 9. *Mesosa curculionoides*, Taczanów, 15 X 2008 (photo by P. Kostuj).

Fot. 12. *Menesia bipunctata*, Taczanów, 5 VI 2009 (fot. P. Kostuj).

Photo 12. *Menesia bipunctata*, Taczanów, 5 VI 2009 (photo by P. Kostuj).

łowiony w czerpak (leg. AM), w czerpak (leg. AM), 29 VII 2018, 1 ex. w pajęczynie (leg. PŻ); **61**) 7 VI 2010, 1 ex. na liściu pokrzywy, 8 V 2012, 2 exx. na liściach topoli *Populus* sp. (leg. PK); **84**) 6 VI 2017, 2 exx. i 13 VI 2017, 1 ex. w pułapkach Barbera (leg. PŻ).

Gatunek europejski. Zasiedla lasy mieszane i iglaste w całej Polsce, ale jest rzadko notowany (Burakowski et al. 1990).

***Grammoptera abdominalis*
(Stephens, 1831)**

6) 2 V 1997, 1 ex. odłowiony ze sterty gałęzi dębowych (leg. AM); **61**) W V w latach 1995–2004, liczne exx. na wschodnim skraju lasu, z reguły wypatrzone na uschniętych, zwisających gałęziach dębowych (leg. AM).

Gatunek eurokaukaski. Notowany na nielicznych stanowiskach na terenach nizinnych i pagórkowatych (Burakowski et al. 1990).

***Grammoptera ustulata* (Schaller, 1783)**

61) Na początku V w latach 1990–2007, zebrano łącznie 10 exx. (leg. AM).

Gatunek eurokaukaski. Rzadko notowany, zamieszkuje lasy liściaste i mieszane, zarośla i ogrody (Burakowski et al. 1990). Na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej notowany bardzo rzadko (Hilszczański i Plewa 2009).

***Anoplodera rufipes* (Schaller, 1783)**

8) 20 VI 2010, 1 ex. (leg. PK et PP), 8 VI 2016, 4 exx. (leg. PŻ); **60**) VI w latach 1980–2010, kilka exx. odłowiono na kwiatach jeżyny *Rubus* sp. (leg. AM); **61**) Lata 1980–2010, odłowiono 5 exx. na kwitnących jeżynach i w locie (leg. AM); **84**) 9 VI 2016, 3 exx. na krzewach (leg. PŻ).

Gatunek eurokaukaski. Sporadycznie lub rzadko spotykany. W Polsce występuje prawdopodobnie na całym obszarze oprócz wyższych partii górskich (Burakowski et al. 1990). Na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej odnotowany wcześniej tylko na dwóch stanowiskach (Hilszczański i Plewa 2009).

***Anoplodera sexguttata*
(Fabricius, 1775)**

Zanotowany na 5 stanowiskach: **3**) 10 VI 1999, 2 exx. odłowione w czerpak z roślinno-

ści przydrożnej (leg. AM); **6**) 13 VI 2010, 4 exx. odłowione z kwiatów jeżyny (leg. AM); **8**) 24 V 2009, 1 ex., 9 VI 2009, 1 ex., 5 VI 2010, 2 exx. in copula, 20 VI 2012, 1 ex. (leg. PK et PP), 8 VI 2016, cn. 10 exx. na kwietnej polanie (leg. PŻ); **60**) 7 VI 2016, 3 exx. na śródlęśnej łące (leg. PŻ); **61**) VI w latach 1982–2014, kilkanaście exx. odłowiono głównie na kwiatach jeżyny lub w locie (leg. AM), 18 VI 2009, 1 ex. (leg. PŻ), a 11 VI 2011, 3 exx. (leg. PK).

Gatunek subatlantycki. W Polsce rzadko i sporadycznie spotykany, wykazywany z nielicznych stanowisk. Powiązany występowaniem m.in. z dąbrowami i buczynami. Na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej notowany bardzo rzadko (Tomalak 1984, Hilszczański i Plewa 2009, Zieliński 2003, Ruta et al. 2016, P. Żurawlew, dane niepubl.).

***Stictoleptura scutellata*
(Fabricius, 1781)**

6) 3 VII 2003, 1 ex. pośród wiatrołomu w buczynie (leg. AM); **8**) 8 VI 2016, 1 ex. na kwietnej polanie (leg. PŻ); **60a**) 29 VI 2006, 1 ex. na martwym buku *Fagus sylvatica* L., 6 VII 2006, 1 ex. na pniu buka i kilka otworów wylotowych imagines (leg. AM).

Gatunek eurokaukaski. Występuje głównie w pierwotnych lasach liściastych, zwłaszcza na obszarach górskich, na niżej położony rzadko na rozproszonych stanowiskach (Burakowski et al. 1990). Bardzo rzadko notowany na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej (Hilszczański i Plewa 2009).

***Pedostrangalia revestita*
(Linnaeus, 1767)**

60) 2 VI 2010, 1 ex. nisko latający wokół jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* L. (leg. AM).

Gatunek eurokaukaski. W Polsce podawany z nielicznych rozproszonych stanowisk w różnych częściach kraju. Jako drzewa żywicielskie larw podawano wiązy, dęby i buk (Burakowski et al. 1990). Umieszczony na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Pawłowski et al. 2002). Na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej znany z bardzo nielicznych stanowisk (Plewa et al. 2011).

***Rutpela maculata* (Poda, 1761)**

60) 9 VII 2012, 1 ex. na kwiatach krwawnika pospolitego *Achillea millefolium* L. (leg. WK).

Gatunek eurokaukaski. W Polsce oprócz wyższych partii górskich występuje na całym obszarze. Rozwój larwalny odbywa w martwym drewnie drzew i krzewów liściastych (Burakowski et al. 1990).

***Necydalis major* Linnaeus, 1758**

60a) 30 VI 1997, 1 ex. na spróchniałym pniaku grabu *Carpinus betulus* L., ponadto widoczne były jeszcze dwa tegoroczne otwory wylotowe imagines (leg. AM).

Gatunek palearktyczny. Występuje prawdopodobnie na całym obszarze Polski, ale jest wszędzie rzadko i sporadycznie notowany (Burakowski et al. 1990).

***Tetropium gabrieli* J. Weise, 1905**

1) IV 1982, 2 exx., zebrane na świeżo ściętych pniakach w około 20-letnich uprawach modrzewia *Larix decidua* Mill. (leg. AM); **61)** III–IV 1985, kilkanaście exx. wyhodowanych z larw lub poczwerek pozyskanych spod kory modrzewi (leg. AM).

Gatunek europejski. Monofag modrzewi, znany z nielicznych rozproszonych stanowisk w różnych częściach kraju (Burakowski et al. 1990).

***Molorchus umbellatarum* (Schreber, 1759)**

6) 2 V 1997, 4 exx. zebrano z kwiatów denienia białego *Cornus alba* L. (leg. AM); **59)** 6 V 1999, kilka exx. z kwiatów tarniny *Prunus spinosa* L. i podczas czerpakowania (leg. AM); **60)** W V w latach 1988–2010, kilkanaście exx. zebrano z różnych krzewów (leg. AM), a w roku 2004 stwierdzono jego żerowiska (Pakalski et al. 2005).

Gatunek eurokaukaski. W Polsce występuje na całym obszarze oprócz wyższych partii górskich (Burakowski et al. 1990).

***Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758**

7) W roku 2004 sfotografowano liczne żerowiska na martwym nieoznaczonym do gatunku dębie (leg. RC). Stanowisko historycz-

ne, ale niewykuczone, iż występuje nadal w tej okolicy.

Gatunek europejski. Informacja o stanowisku w parku–arboretum w Gołuchowie (Wilzak i Żurawlew 2008), oparta jest na błędnym oznaczeniu śladów żerowania, które należały do trociniarki czerwicy *Cossus cossus* L. Gatunek umieszczony na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Pawłowski et al. 2002).

***Ropalopus femoratus* (Linnaeus, 1758)**

60) 30 VI 2009, 1 ex. odłowiony w czerpak na skraju zadrzewienia dębowo–klonowego (leg. AM).

Gatunek południowoeuropejski. W Polsce wykazywany z nielicznych stanowisk w różnych częściach kraju, spotykany na ogół rzadko i sporadycznie (Burakowski et al. 1990). Z obszaru Niziny Wielkopolsko–Kujawskiej podawany z bardzo nielicznych stanowisk (Plewa et al. 2011).

***Callidium aeneum* (Degeer, 1775)**

60b) 28 IV 1987, 1 ex. na świeżej, sosnowej desce ambony myśliwskiej (leg. AM).

Gatunek palaeraktyczny. W Polsce występuje prawdopodobnie w całym kraju, zasiedlając drzewostany iglaste i mieszane (Burakowski et al. 1990).

***Pyrrhidium sanguineum* (Linnaeus, 1758)**

8) 1 V 2001, 3 exx. na konarach dębowych (leg. AM); **20)** 25 IV 2015, 1 ex., 3 V 2015, 1 ex. pośród składowanego drewna dębowego (leg. PŻ); **39)** 3 V 2016, 1 ex. na ścianie budynku (leg. PŻ), III 2018, ok. 100 exx. z dębowego drewna kominkowego (leg. PŻ); **41)** IV 2010, 1 ex., 3 IV 2017, 1 ex. na ścianie budynku (leg. PŻ); **49)** 21 IV 2014, 1 ex. schwytany w locie (leg. PŻ); **54)** 31 III 2017, 1 ex., 16 V 2017, 1 ex. na ścianie budynku (leg. PŻ); **60)** II 2013, ok. 50 exx. pozyskanych z dębowego drewna kominkowego (leg. PŻ); **61)** 3 V 2002, kilkanaście exx. w trakcie rójki na stercie konarów i gałęzi dębowych na skraju zadrzewienia i łąki parkowej (leg. AM).

Gatunek submediterraneński. Zasiedla drzewostany liściaste, zagajniki, zarośla, parki

i ogrody występujące na terenach nizinnych i podgórzach (Burakowski et al. 1990).

***Phymatodes pusillus* (Fabricius, 1787)**

61) Pomiędzy 3 V 1996 a 5 V 2004, kilka exx. odłowiono wyłącznie we wschodniej części lasu, prawie zawsze na uschniętych, ale wiszących gałęziach dębu o niewielkiej średnicy (do 5–6 cm). Z reguły na tych samych gałęziach żerowała także *Grammoptera abdominalis* (leg. AM).

Gatunek europejski. Bardzo rzadko notowany, zaliczany do reliktywów lasów pierwotnych. Zamieszkuje drzewostany liściaste, zagajniki, zarośla i parki, w których występuje dąb, będący jedynym znanym drzewem żywicielskim (Burakowski et al. 1990). Stanowisko z Gołuchowa było drugim znanym na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej, skąd następnie podawany był z kolejnych stanowisk (Gutowski i Hilszczański 1997, Ruta 2007, Plewa et al. 2011, Ruta et al. 2016)

***Xylotrechus antilope* (Schönherr, 1817)**

8) 13 VI 2000, 2 exx. (leg. AM); **60)** Pomiędzy latami 1980 i 2010, kilka exx. (leg. AM); **60a)** W latach 1979–2011 odłowiono lub obserwowano szacunkowo ponad 100 exx. W latach 1990. miał miejsce wzmożony pojaw tego gatunku – można było go stwierdzić w lasach, w których występował dąb, który wcześniej był nękany gradacją zwojki zieloneczki *Tortrix viridana* (L.) (zwalczanej chemicznie opryskiem z samolotu). Gatunek notowany był wtedy w okresie pomiędzy 12 V–30 X, a najmniejszy okaz miał długość 9 mm (leg. AM); **61)** 13 VI 2011, 1 ex. na pnium dębu (leg. PK).

Gatunek subponto–mediterraneński. W Polsce notowany na nielicznych stanowiskach. Zamieszkuje drzewostany liściaste i mieszane, w skład których wchodzi dąb, będący drzewem żywicielskim dla larw (Burakowski et al. 1990).

***Chlorophorus herbstii* (Brahm, 1790)**

67) Około roku 1999 odłowiono 1 ex. (leg. GM), 7 VII 2011, 1 ex., 3 i 4 VII 2012, 1 ex. (leg. EM).

Gatunek eurosyberyjski. W Polsce zamieszkuje świetliste drzewostany, zarośla, zagajniki, krzaczaste zadrzewienia na zboczach parowów i ogrody owocowe (Burakowski et al. 1990).

***Chlorophorus varius* (Müller, 1766)**

Znany z 8 stanowisk: **16)** 8 VII 2018, 3 exx. na krwawniku (leg. PŻ); **49)** 23 VIII 2016, 1 ex., 20 VII 2018, 2 exx. w kwietnym ogrodzie (leg. PŻ); **50)** 19 VII 2018, 2 exx. (leg. PŻ); **52)** 12 VII 2010, 2 exx., roślinność zielna nad stawem (leg. PŻ); **54)** 6 VIII 2017, 1 ex. wleciał do budynku (leg. PŻ); **67)** 8 VII 2007, 1 ex., 22 i 25 VII 2008, 1 ex. na krwawniku, 2 VIII 2008, 1 ex., 10 VII 2009, 2 exx., 1 VIII 2009, 1 ex., 17 VIII 2009, 1 ex., 5 VIII 2012, 1 ex., 18 VII 2013, 1 ex. (leg. EM); **76)** 7 VII 2013, 1 ex. na suchej kłodzie (leg. EM); **81)** 23 VII 2011, 1 ex. na krwawniku (leg. H. Guźniczak).

Gatunek subponto–mediterraneński. W Polsce znany z nielicznych stanowisk, rozmieszczonych głównie na terenach nizinnych i pagórkowatych. Zasiedla świetliste drzewostany, zagajniki, zarośla, krzaczaste zadrzewienia na skarpach, ogrody owocowe i winnice (Burakowski et al. 1990).

***Mesosa curculionoides* (Linnaeus, 1761)**

8) 15 X 2008, 1 ex. pośród liści dębowych na dnie lasu (leg. PK et PP); **61)** Na początku V w latach 1997–2009, łącznie odłowiono 6 exx., wyłącznie we wschodniej części Lasu Gołuchowskiego, prawie zawsze po spodniej stronie konarów dębowych (6–15 cm) leżących na ziemi w trawach (leg. AM).

Gatunek subponto–mediterraneński. W Polsce podawany z większości krain, jednak rzadko i sporadycznie spotykany (Burakowski et al. 1990).

***Mesosa nebulosa* (Fabricius, 1781)**

61) 3 V 2005 i 10 V 2006, po 1 ex. odłowiono we wschodniej części Lasu Gołuchowskiego na konarach dębu (leg. AM).

Gatunek submediterraneński. Prawdopodobnie zasiedla cały obszar Polski (Burakowski et al. 1990)

***Exocentrus punctipennis* Mulsant et Guillebeau, 1856**

62) 30 V 2009, 2 exx. na uschniętych, leżących na ziemi gałązkach (2–3 cm) wiązki polnego w parku podworskim (leg. AM).

Gatunek subpontyjski. W naszym kraju jest gatunkiem rzadko notowanym (Burakowski et al. 1990).

***Oplisia cinerea* (Mulsant, 1839)**

6) VI 2002, 1 ex. na kłodzie lipy *Tilia* L. (leg. AM); 76) 7 VII 2013, 1 ex. na drewnianej belce (leg. EM).

Gatunek palearktyczny. W Polsce notowany sporadycznie i nielicznie, głównie na terenach nizinnych i podgórskich (Burakowski et al. 1990).

***Anaesthetis testacea* (Fabricius, 1781)**

39) 9 VI 2014, 1 ex. na krzaku maliny *Rubus* L. (leg. PŻ); 60a) 12 V 2012, 15 exx. zebranych z cienkich gałązek dębowych (leg. AM).

Gatunek subponto–mediterraneński. Notowany dość rzadko i sporadycznie, ale zapewne zasiedla cały obszar naszego kraju, oprócz wyższych partii górskich (Burakowski et al. 1990).

***Menesia bipunctata* (Zoubkoff, 1829)**

8) 12 VI 2007, 1 ex. na kruszynie pospolitej *Frangula alnus* Mill., 5 VI 2009, 1 ex. na liściu dębu (leg. PK et PP); 60) 3 VI 1985, 1 ex., 17 VI 1992, 1 ex. (leg. AM); 61) W VI w latach 1980–2001, kilkanaście exx. zebrano prawie zawsze na kruszynie pospolitej, tylko wyjątkowo w czerpak (leg. AM); 72) 8 VI 2008, 1 ex. na kruszynie pospolitej (leg. PŻ); 84) 27 V 2018, 1 ex. schwytany w locie na skraju lasu (leg. PŻ).

Gatunek europejski. W Polsce rzadko i sporadycznie notowany (Burakowski et al. 1990).

***Tetrops starkii* Chevrolat, 1859**

1) 20 V 1998, kilka exx. na spodniej stronie liści jesionu (leg. AM); 60a) 26 V 2001, kilkanaście exx. na spodniej stronie liści je-

sionu podczas rójki. Drzewa rosły tuż przy ogrodzeniu parku–arboretum od strony północnej, a chrząszcze zbierane były ze zwisających gałęzi od strony pola (leg. AM).

Gatunek europejski. Podawany z nielicznych stanowisk w kraju (Burakowski et al. 1990).

***Oberea linearis* (Linnaeus, 1761)**

60a) 7 VI 2016, 1 ex. odłowiony podczas czerpakowania na śródleśnej łące (leg. PŻ); 61) 5 VI 2008, 1 ex. na leszczynie *Corylus avellana* L. (leg. PŻ).

Gatunek eurokaukaski. W Polsce występuje na całym obszarze, z wyjątkiem wyższych partii górskich (Burakowski et al. 1990).

***Oberea erythrocephala* (Schrank, 1776)**

69) 25 V 2000, 3 exx. odłowione podczas czerpakowania z wilczomleczy *Euphorbia* sp. (leg. AM).

Gatunek subponto–mediterraneński. W Polsce jego rozmieszczenie jest słabo poznane, notowany na rozproszonych stanowiskach (Burakowski et al. 1990).

***Phytoecia cylindrica* (Linnaeus, 1758)**

69) 30 V 2009, 2 exx. in copula na roślinach zielnych z rodziny selerowatych (Apiaceae) (leg. AM).

Gatunek palearktyczny. W naszym kraju znany z nielicznych rozproszonych stanowisk, gdzie występuje na terenach otwartych i szerokich polanach śródleśnych (Burakowski et al. 1990).

***Phytoecia virgula* (Charpentier, 1825)**

54) 20 V 2018, 1 ex. w kępie jastrunu właściwego *Leucanthemum vulgare* Lam. (leg. PŻ).

Gatunek subponto–mediterraneński. Najczęściej spotykany w naszym kraju gatunek z tego rodzaju. Zasiedla suche łąki, zbocza kserotermiczne i tereny o charakterze stepowym (Burakowski et al. 1990).

Podsumowanie

Na obszarze powiatu pleszewskiego stwierdzono dotychczas 80 gatunków chrząszczy z rodziny kózkowatych, co stanowi 41% krajowej fauny tej rodziny (Kurzawa 2017). Spośród wykazanych gatunków, tylko na pojedynczych stanowiskach zanotowano 18 gatunków, na 2–5 stanowiskach – 26 gatunków, na 6–10 stanowiskach – 17 gatunków, na 11–20 stanowiskach – 15 gatunków, a na ponad 20 stanowiskach 4 gatunki. Gatunkami najpowszechniej spotykanymi były: *Prionus coriarius*, *Pseudovadonia livida*, *Stictoleptura rubra*, *Leptura quadrifasciata*, *Stenurella bifasciata*, *S. melanura*, *Spondylis buprestoides* i *Agapanthia villosoviridescens*. Wykazano dwa gatunki figurujące na „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Pałowski et al. 2002): *Pedostrangalia revestita*

i *Cerambyx cerdo*. Większość stwierdzonych gatunków należy do szeroko rozpowszechnionych na terenie całej Polski, dominują tu chrząszcze o zasięgu palearktycznym (32%) i eurokaukaskim (21%) (tab. 2), co jest zgodne z danymi z innych rejonów Polski (Gutowski 1984a, Najbar 1998, Zieliński 1999, 2004).

Najlepiej poznano faunę tych chrząszczy w liczącym 158 ha parku-arboretum w Gołuchowie, gdzie zanotowano 57 gatunków. Warto wspomnieć, że łączna liczba znanych z tego parku wszystkich gatunków chrząszczy wynosi aż 1007 gatunków, co stanowi 16,5% krajowej fauny tych owadów. Na tak wysoką różnorodność wpłynęła duża mozaika środowisk, liczne stare drzewa, różnorodność roślin tam występujących, a także wieloletnie i efektywne prace terenowe (A. Melke, dane niepubl.).

Tab. 2. Liczba wykazanych gatunków kózkowatych (Cerambycidae) na niektórych obszarach Polski.
Tab. 2. The number of longhorn beetle (Cerambycidae) species recorded in selected areas of Poland.

Lokalizacja / Locality	Liczba gatunków / Number of species	Autor / Author
Puszcza Białowieska	119	Gutowski i Jaroszewicz 2001
Roztocze	106	Gutowski et al. 1999
Góry Świętokrzyskie	105	Gwardjan et al. 2000
Mazowsze środkowe	101	Górski i Tatur-Dytkowski 2015
Ziemia Lubuska	99	Najbar 1998
Puszcza Kozienicka	98	Miłkowski 2004
Bieszczady	93	Olbrycht i Szewkienicz 2011
Beskid Niski	83	Olbrycht i Szewkienicz 2011
Powiat pleszewski	80	niniejsza praca
Puszcza Niepołomicka	79	Starzyk 1979
Warszawa	79	Górski 2004
Wrocław, Las Strachociński	77	Szczepański et al. 2017
Puszcza Pilicka	76	Kurzawa 1992
Wielkopolski Park Narodowy	71	Gutowski 1984, 1986
Puszcza Romincka	71	Gutowski et al. 2011
Park Krajobrazowy im. Gen. D. Chłapowskiego	69	Hofmański i Karg 2011
Tenczyński Park Krajobrazowy	68	Michalcewicz 2010

Poleski Park Narodowy	67	Gutowski et al. 2012
Dziewicza Góra k. Poznania	61	Tomalak 1984
Lasy Mirachowskie	61	Zieliński 1999, 2004
Okolice Łańcuta	54	Olbrycht et al. 2006

Tab. 3. Udział poszczególnych elementów zoogeograficznych w faunie kózkowatych (Cerambycidae) powiatu pleszewskiego.

Tab. 3. The share of particular zoogeographic elements in longhorn beetle fauna (Cerambycidae) of Pleszew District.

Element zoogeograficzny / Zoogeographic element	Liczba gatunków / Number of species
palearktyczny	26
eurokaukaski	17
subponto–mediterraneński	10
europyjski	7
holarktyczny	7
eurosyberyjski	4
submediterraneński	3
południowoeuropejski	2
kosmopolityczny	1
subpontyjski	1
subatlantycki	1
borealnogórski	1

Podziękowania

Dziękujemy anonimowym recenzentom, dr. Radosławowi Plewie (Zakład Ochrony Lasu IBL, Sękocin Stary) i Jackowi Kurzawie za cenne uwagi do tekstu, a także Andrzejowi Batyckiemu za wykonanie mapy. Podziękowania kierujemy również do wszystkich, którzy przekazali nam swoje okazy, fotografie

i niepublikowane obserwacje, byli to: Eugeniusz Markiewicz, Paweł Kostuj, Grzegorz Markiewicz, Robert Czajczyński, Waldemar Fluder (†), Arkadiusz Gawroński, Michał Grabarczyk, Henryka Guźniczak, Leszek Kostuj, Wiktor Kroker, Marta Lindner, Andrzej Madaliński, Piotr Paluszkiwicz, Amelia Żurawlew, Olga Żurawlew i Danuta Żurawlew.

LITERATURA

- ANDERS P., GULCZYŃSKI A., JACKOWSKI J. 1999. Powiat pleszewski. Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza 24. Wyd. WBP, Poznań.
- BIDAS M. 2002. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Gór Świętokrzyskich. Roczn. Święt., ser. B, 28: 19-38.
- BURAKOWSKI B., NOWAKOWSKI E. 1981. Longicorns (*Coleoptera: Cerambycidae*) of Warsaw and Mazovia. Memorabilia Zool. 34: 199-218.

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrząszcze – *Coleoptera: Cerambycidae* i *Bruchidae*. Katalog Fauny Polski, Warszawa, 23, 15: 1-313.
- GÓRSKI P. 2005. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Warszawy. Kulon 9, 2: 185-200.
- GÓRSKI J., TATUR-DYTKOWSKI J. 2015. Longhorn beetles (*Coleoptera: Cerambycidae*) of central Mazovia, Poland. Baltic J. Coleopteral. 15, 2: 107-127.
- GUTOWSKI J. M. 1984. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) Wielkopolskiego Parku Narodowego. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. C, 34: 55-65.
- GUTOWSKI J. M. 1984a. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Puszczy Białowieskiej – studium ekologiczno-biocenotyczne. Praca doktorska, Zakład Lasów Naturalnych IBL, Białowieża [manuskrypt].
- GUTOWSKI J. M. 1985. Rozsiedlenie kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) na tle siedliskowych typów lasu w Puszczy Białowieskiej. Parki Nar. Rez. Przyr. 6, 1: 77-94.
- GUTOWSKI J. M. 1990. Stan poznania kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) Ojcowskiego Parku Narodowego i problemy ich ochrony. Prądnik. Prace Muzeum Szafera 1: 69-73.
- GUTOWSKI J. M. 1992. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Roztocza. Fragm. Faun. 35: 351-383.
- GUTOWSKI J. M. 1993. Uwagi o kózkowatych (*Coleoptera, Cerambycidae*) Puszczy Bukowej koło Szczecina. Wiad. Entomol. 12, 2: 138.
- GUTOWSKI J. M. 1995. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) wschodniej części Polski. Prace Inst. Bad. Leśn. 811: 3-190.
- GUTOWSKI J. M. 2006. Chrząszcze kózkowate i bogatkowate (*Coleoptera: Cerambycidae, Buprestidae*) rezerwatu leśno-stepowego „Bielinek” nad Odrą oraz jego okolic. Parki Nar. Rez. Przyr. 25, 1: 31-64.
- GUTOWSKI J. M., HILSZCZAŃSKI J. 1997. *Phymatodes (Reitteroderus) pusillus* (Fabricius, 1787) (*Coleoptera: Cerambycidae*) w Polsce. Wiad. Entomol. 16, 1: 11-19.
- GUTOWSKI J. M., JAROSZEWICZ B. 2001. Katalog fauny Puszczy Białowieskiej. Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa.
- GUTOWSKI J. M., PIOTROWSKI W., ROZWAŁKA R. 2012. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Poleskiego Parku Narodowego. Parki Nar. Rez. Przyr. 31, 3: 31-50.
- GUTOWSKI J. M., ZIELIŃSKI S., BIWO T. 2011. Longhorn beetles (*Coleoptera: Cerambycidae*) of Romincka Forest. Opole Scientific Society, Nature Journal 44: 145-171.
- GUTOWSKI J. M., HOŁOWIŃSKI M., PIOTROWSKI W., ROZWAŁKA R. 1999. Nowe i rzadkie gatunki kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) na Roztoczu, Wyzynie Lubelskiej i Podlasiu. Wiad. Entomol. 18, 1: 11-22.
- GUTOWSKI J. M., HILSZCZAŃSKI J., KUBISZ D., KURZAWA J., MIŁKOWSKI M., MOKRZYCKI T., PLEWA R., PRZEWOŻNY M., WELNICKI M. 2010. Distribution and host plants of *Leiopus nebulosus* (L.) and *L. linnei* Wallin, Nylander et Kvamme (*Coleoptera: Cerambycidae*) in Poland and neighbouring countries. Pol. Pismo Entomol. 79, 3: 271-282.
- HILSZCZAŃSKI J., PLEWA R. 2009. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) koron drzew w dąbrowach krotoszyńskich na podstawie odłowów do pułapek Moerickego. Leśne Prace Badawcze 70, 4: 395-401.
- HOFMAŃSKI D., KARG J. 2011. Różnorodność fauny kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) w Parku Krajobrazowym im. Gen. D. Chłapowskiego. Biul. Park. Kraj. Wielkopol. 17, 19: 20-26.
- KICZYŃSKA A., MATUSZKIEWICZ J. M., ADAMSKI T., MELKE A., ŻURAWLEW P., BOGDANOWSKA A., WYLEGAŁA P., PIRÓG A., KONCZAK J., JAROS R., HORBACZ A. 2015. Program Ochrony Parku-arboretum w Gołuchowie. Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska. Warszawa-Poznań [manuskrypt].
- KONDRACKI J. 2000. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.
- KOZAK B. 2010. Zgrupowania kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) leśnych zbiorowisk roślinnych Gór Świętokrzyskich. Wiad. Entomol. 29, Supl.: 129-133.
- KUBISZ D., HILSZCZAŃSKI J. 1992. Fauna kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) Beskidu Niskiego. Wiad. Entomol. 11, 2: 73-79.
- KURZAWA J. 2002. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Puszczy Pilickiej. Acta Univ. Lodz, Folia Biol. Oecol. 1: 157-167.
- KURZAWA J. 2017. A checklist of longicorn beetles (*Coleoptera: Cerambycidae*) of Poland. Dostęp 10.12.2017. [<http://www.entomo.pl/coleoptera/cerambycidae/index.php>].

- KURZAWA J., SZCZEPAŃSKI W., SZCZEPAŃSKI W. T. 2012. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) masywu Chryszczatej w Bieszczadach. *Acta Ent. Siles.* 20: 55-64.
- ŁUSZCZAK M., STARZYK J. M. 1982. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) w drzewostanach Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Krynicy (Beskid Sądecki). *Acta Agr. et Silv.* 14: 709-728.
- MICHALCEWICZ J. 2010. Materiał lęgowy kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) w Tenczyńskim Parku Krajobrazowym na Wyżynie Krakowskiej. *Acta Agr. et Silv.* 48: 41-59.
- MILKOWSKI M. 2004. Kózkowate *Cerambycidae* (*Coleoptera*) Puszczy Kozienickiej. *Kulon* 9, 1: 81-116.
- NAJBAR B. 1998. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) Ziemi Lubuskiej. *Przegl. Przyr.* 9, 4: 49-75.
- OLBRYCHT T. 2004. Rośliny żywicielskie wybranych gatunków chrząszczy kózkowatych (*Coleoptera, Cerambycidae*) na terenie Rzeszowa i okolic. *Zesz. Nauk. PTiE i PTG Oddz. w Rzeszowie* 5: 27-31.
- OLBRYCHT T., BURY J., BABULA P. 2006. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) okolic Łańcuta. *Zesz. Nauk. PTiE i PTG Oddz. w Rzeszowie* 7: 81-86.
- OLBRYCHT T. 2014. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Obszaru Natura 2000 „Patria nad Odrzechową”. *Roczn. Bieszcz.* 22: 321-327.
- OLBRYCHT T., SZEWKIENICZ A. 2013. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) nowe dla Bieszczadów i Beskidu Niskiego. *Roczn. Bieszcz.* 21: 373-378.
- PAKALSKI J., CYZMAN W., KOSOWICZ M., ŁABĘDZKI A., GUTOWSKI J., OLEJARSKI I., PUCHAŁKA R. 2005. Program Ochrony Przyrody Parku-arboretum w Gołuchowie. 2005. Biuro Usług Ekologicznych i Urzędzeniowo-Leśnych „OPERAT” S. C., Toruń [manuskrypt].
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002. *Coleoptera* Chrząszcze. In: GŁOWACIŃSKI Z. (Ed.). 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. PAN, Instytut Ochrony Środowiska. Oficyna Wydawnicza TEXT, Kraków: 88-110.
- PLEWA R., HILSZCZAŃSKI J., JAWORSKI T. 2011. New records of some rare saproxylic beetles (*Coleoptera*) in Poland. *Opole Scientific Society, Nature Journal* 44: 120-131.
- PRZEWOŻNY M. 2007. Chrząszcze (*Coleoptera*) okolic Jeziora Maltańskiego. *Nowy Pam. Fizjogr.* 5, 1-2: 29-48.
- RUTA R. 2007. Chrząszcze (*Insecta: Coleoptera*) kserotermicznych Wzgórz Byszewickich w Dolinie Noteci. *Nowy Pam. Fizjogr.* 5, 1-2: 49-107.
- RUTA R., ORZECZOWSKI R., ALEKSANDROWICZ O., BOROWSKI J., BUCHHOLZ L., KOMOSIŃSKI K., LUBECKI K., PRZEWOŻNY M. 2016. Chrząszcze (*Insecta: Coleoptera*) Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. *Przegl. Przyr.* 27, 2: 28-62.
- SLÁMA M., 2006. *Icones Insectorum Europae Centralis. Coleoptera: Cerambycidae. Folia Heyrovskyana, Praha (Series B)* 4: 1-40.
- SUKOVATA L., KOLK A., JAWORSKI T., PLEWA R., TOMALAK M., FILIPIAK A. 2012. Żerdzianki występujące w drzewostanach sosnowych jako potencjalne wektory węgorka sosnowca *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhner) Nicle oraz opracowanie metod ograniczania ich populacji w przypadku wystąpienia nicienia na terenie Polski. Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary [manuskrypt].
- STARZYK J. R. 1979. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) Puszczy Niepołomickiej. *Pol. Pismo Entomol.* 49, 1: 197-210.
- STARZYK J. R., SZAFRANIEC S. 1989. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) Babiogórskiego Parku Narodowego. *Zesz. Nauk. AR Leśn. w Krakowie* 19: 127-148.
- STARZYK J. R., BRAWER M., DAJEK S. 1992. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) Gorceńskiego Parku Narodowego. *Parki Nar. Rez. Przyr.* 10, 1-2: 61-78.
- STROJNY W. 1968. Kózki (*Cerambycidae*) Pienińskiego Parku Narodowego. *Przegl. Zool.* 12, 1: 55-70.
- STROJNY W. 1974. *Cerambycidae* (*Coleoptera*) Wrocławia w latach 1948-1973. *Pol. Pismo Entomol.* 44: 741-752.
- SZCZEPAŃSKI W. T., SZCZEPAŃSKI W., CZERWIŃSKI S., WOŹNIAK A. 2017. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Lasu Strachocińskiego we Wrocławiu zebrane w latach 2003-2016. *Roczn. Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda* 23 (online 003): 1-19.
- ŚLIWIŃSKI Z. 1961. Materiały do poznania kózek Polski (*Coleoptera, Cerambycidae*) ze szczególnym uwzględnieniem okolic Łodzi. *Fragm. Faun.* 8, 36: 597-617.
- ŚLIWIŃSKI Z., NOWAKOWSKI E. 1990. Kózkowate (*Coleoptera, Cerambycidae*) Gór Świętokrzyskich. *Fragm. Faun.* 33, 16: 261-284.

- TOMALAK M. 1984. Zgrupowania kózkowatych i kornikowatych (*Coleoptera: Cerambycidae* et *Scolytidae*) w lasach Dziewiczej Góry pod Poznaniem. *Bad. Fizjogr. Pol. Zach.*, ser. C, 34: 67-87.
- WILŻAK T., ŻURAWLEW P. 2008. Przyroda powiatu pleszewskiego. Starostwo Powiatowe w Pleszewie, Pleszew.
- ZIELIŃSKI S. 1999. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Lasów Mirachowskich na Pojezierzu Kaszubskim. Rozprawa doktorska, Katedra Entomologii Leśnej Akademii Rolniczej w Krakowie, Kraków-Gdańsk.
- ZIELIŃSKI S. 2001. Wstępna analiza fauny kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) Drawieńskiego Parku Narodowego. *Przegl. Przyr.* 12, 1-2: 3-24.
- ZIELIŃSKI S. 2002. Kózkowate. Monografie przyrodnicze. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- ZIELIŃSKI S. 2003. Materiały do poznania kózkowatych (*Coleoptera: Cerambycidae*) obiektów chronionych Ziemi Lubuskiej, Wielkopolski i Pomorza na tle zagadnień roli obumierającego i martwego drewna w ekosystemach leśnych oraz innych jednostkach ekologicznych. *Przegl. Przyr.* 14, 3-4: 91-107.
- ZIELIŃSKI S. 2004. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Lasów Mirachowskich na Pojezierzu Kaszubskim. *Roczn. Nauk. PTOP „Salamandra”* 8: 49-104.
- ŻURAWLEW P. 2014. Niezwykła przyroda powiatu pleszewskiego. Starostwo Powiatowe w Pleszewie, Pleszew.

Summary

In 1979-2018 in Pleszew District (fig. 1) 80 species of longhorn beetles (*Cerambycidae*) were recorded, which amounts to 41% of the taxa from this family found in Poland. 18 species were found on single sites, 26 on 2-5 sites, 17 on 6-10 sites, 15 on 11-20 sites and 4 on more than 20 sites. The most widely spread were: *Prionus coriarius*, *Pseudovadonia livida*, *Stictoleptura rubra*, *Leptura quadrifasciata*, *Stenurella bifasciata*, *S. melanura*, *Spondylis buprestoides* and *Agapanthia villosiviridescens*. Two species from the Red list of threatened animals in Poland were found: *Pedostrangalia revestita* and *Cerambyx cerdo*. The majority of recorded species are widespread in Poland and the dominating zoogeographic elements are Palearctic (32%) and Euro-Caucasian (21%) (table 2), which is consistent with data from other regions of the country. The fauna of longhorn beetles from a park arboretum in Gołuchów, with the area of 158 ha, so far consists of 57 species. It should be mentioned that the total number of beetle species recorded in this park amounts to 1.007 – 16.5% of Polish beetle fauna. Such high diversity is connected with the variety of habitats and plants, presence of old trees, as well as long and effective field studies.

Adres autorów:

Przemysław Żurawlew
Żbiki 45, 63-304 Czermin
e-mail: grusleon@gmail.com

Andrzej Melke
ul. Św. Stanisława 11/5, 62-800 Kalisz
e-mail: kusakowaty@gmail.com